

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Вдовичин Тетяни Ярославівни
«Використання мережних технологій відкритих систем у навчанні
майбутніх бакалаврів інформатики», поданої на здобуття наукового
ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 –
інформаційно-комунікаційні технології в освіті**

Сучасний рівень розвитку науки і техніки, широке впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя призводить до відповідних змін в освіті. За умов інформатизації освіти особливої ваги набуває проблема підготовки студентів до діяльності у глобальному інформаційному просторі. Одним із шляхів удосконалення освітньої парадигми є розвиток систем відкритої освіти. Сучасним інструментом інноваційного розвитку освіти стає її інформатизація, яка є основою розвитку відкритої освіти. Впровадження підходів відкритості та повсюдності у навчальний процес дає змогу суттєво розширити можливості інформаційно-освітнього середовища. Такі тенденції потребують переосмислення та оновлення змісту освіти, удосконалення методик навчання майбутніх фахівців, зокрема учителів інформатики. Вищенаведені твердження обумовлюють актуальність проблеми, яка досліджується у дисертації Вдовичин Т.Я., а саме – застосування мережних технологій відкритих систем у процесі підготовки майбутніх бакалаврів інформатики.

Дисертантом виконана значна теоретична і експериментальна робота. Рецензована дисертація складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, який містить 268 назв та додатків загальним обсягом 290 сторінок.

У **вступі** дисертаційного дослідження достатньо повно обґрунтовано актуальність обраної теми, коректно сформульовано мету, його об'єкт і предмет, розкрито наукову новизну одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення.

Перший розділ дисертації присвячено розгляду теоретичних засад використання мережних технологій відкритих систем у ВНЗ, зокрема, досліджено передумови становлення і розвитку відкритої освіти; здійснено хронологічне впорядкування нормативних документів щодо впровадження ідей відкритої освіти; висвітлено етапи впровадження відкритої освіти в Україні; уточнено основні терміни та поняття дослідження; проаналізовано публікації вітчизняних учених, які досліджували різні аспекти використання мережних технологій відкритого доступу; досліджено переваги та ризики їх використання; визначено критерії добору та запропоновано види мережних технологій відкритих систем, які доцільно застосовувати у навчальному процесі.

У дисертації наведено авторське тлумачення поняття «мережні технології відкритих систем», під якими автор розуміє програмні засоби електронних відкритих систем, за допомогою яких здійснюється персональне і колективне використання цих систем або їх сервісів, мережна взаємодія користувачів з метою забезпечення навчальної комунікації та спільної навчальної діяльності, інформаційна підтримка навчально-виховного процесу у мережному середовищі. До мережних технологій відкритих систем автор зараховує: освітні та наукові інформаційні мережі, електронні бібліотеки, автоматизовані системи перевірки унікальності текстів, соціальні мережі, технології дистанційного, мобільного навчання, а також засоби автоматизації досліджень і розробок тощо.

У **другому розділі** дисертації розглянуто проектування системи використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики, зокрема розкрито загальну методику проведення дослідження, визначено його методологічні основи та гіпотезу; охарактеризовано особливості підготовки майбутніх бакалаврів інформатики; досліджено сучасний стан застосування мережних технологій відкритих систем у ВНЗ України; наведено схему взаємодії учасників навчально-виховного процесу із застосуванням мережних технологій відкритих систем.

Заслуговують позитивної оцінки розроблена та обґрунтована дисертантом процедурна модель використання мережних технологій відкритих систем у процесі підготовки майбутніх бакалаврів інформатики; визначені критерії, показники та рівні сформованості їх професійно-спеціалізованих компетентностей; розроблена та обґрунтована модель формування зазначених компетентностей.

Третій розділ дисертаційної роботи присвячений обґрунтуванню та опису основних компонент методики використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики.

Вагомим здобутком автора є запропоновані рекомендації щодо впровадження мережних технологій відкритих систем у навчання майбутніх бакалаврів інформатики. Дотримання наведених у дисертації рекомендацій для професорсько-викладацького складу, адміністрації ВНЗ та навчально-допоміжного персоналу сприятиме ефективному та безпечному використанню зазначених технологій у процесі підготовки майбутніх бакалаврів інформатики.

У **четвертому** розділі дисертації описано організацію проведення педагогічного експерименту та аналіз його результатів. Перевірка гіпотези дослідження здійснювалася за професійно-когнітивним, професійно-діяльним, мотиваційно-цільовим та морально-етичним критеріями професійно-спеціалізованих компетентностей майбутніх бакалаврів інформатики. Аналіз організації, проведення та статистичної обробки результатів педагогічного експерименту дають змогу стверджувати про ефективність запропонованої Вдовичин Т.Я. методики застосування мережних технологій відкритих систем.

Висновки дослідження є чіткими, завершеними та вагомими, вони сформульовані відповідно до поставлених завдань та результатів проведеного педагогічного експерименту.

Наукова новизна і теоретичне значення дисертаційної роботи полягає у обґрунтуванні та розробленні процедурної моделі використання мережних технологій відкритих систем та моделі формування

компетентностей бакалаврів інформатики за умов використання мережних технологій відкритих систем; в уточненні поняття «мережні технології відкритих систем»; у визначенні критеріїв, показників та рівнів сформованості компетентності бакалаврів інформатики щодо використання мережних технологій відкритих систем; у змістовому наповненні дисципліни «Організаційна інформатика».

Практичне значення дослідження полягає у розробці основних компонент методики використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики; розробці навчально-методичного комплексу дисципліни «Організаційна інформатика» із використанням мережних технологій відкритих систем для бакалаврів інформатики, що складається з програми навчальної дисципліни, лабораторного практикуму, методичних вказівок до практичних занять та самостійної роботи; доборі мережних технологій відкритих систем, які доцільно використовувати у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики; підготовці рекомендацій щодо використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики.

Автореферат правильно і повно відображає зміст дисертації. Результати проведеного дослідження висвітлені у 39 публікаціях, з яких 12 статей у фахових виданнях України (5 статей у виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних), 9 статей у інших наукових виданнях, лабораторний практикум, методичні вказівки до виконання практичних занять, навчально-методичні матеріали до самостійної роботи, навчальна програма, 14 тез доповідей у матеріалах конференцій.

Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, разом з тим слід висловити деякі **зауваження і побажання**:

1. Аналізуючи становлення відкритої освіти у світі та досвід підготовки бакалаврів інформатики (параграфи 1.1, 2.2) автору варто було більш детально опрацювати публікації закордонних дослідників, які є першоджерелами у дослідженні зазначених проблем.

2. При визначенні етапів становлення відкритої освіти в Україні на сторінках 21-27, вважаємо за доцільне вказати назву кожного з них, а також деталізувати, які процеси в освітній галузі покладено в основу такої періодизації.

3. З пропонованого автором тлумачення поняття «електронна відкрита система» (сторінка 39) не зрозуміло на основі яких саме загальнодоступних стандартів функціонують взаємозамінні апаратні та мобільні програмні засоби. Також потребує обґрунтування вживання у згаданому тлумаченні програмних засобів лише мобільними платформами.

4. Формулюючи критерії добору мережних технологій відкритих систем (таблиця 1.3), варто було детальніше зупинитися на змісті кожного з них, зокрема з'ясувати як здійснювалося оцінювання технологій згідно критеріїв «вибір рівня складності», «захист персональних даних», «забезпечення академічної доброчесності», «врахування морально-етичних норм».

5. У параграфі 2.3 автор, вивчаючи стан використання мережних технологій відкритих систем у ВНЗ України, використав анкетування як основний метод дослідження. Поряд з цим вважаємо за доцільне виконати більш глибокий аналіз досвіду розгортання та впровадження мережних технологій у вітчизняних та зарубіжних закладах освіти, зокрема їх ІТ-інфраструктур, інформаційно-освітніх середовищ, академічних хмар тощо.

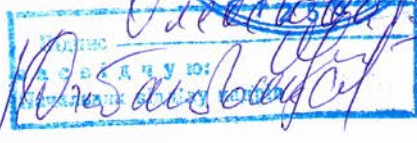
6. У другому та третьому розділах, а також у висновках дисертаційного дослідження, автором приділена значна увага використанню мережних технологій відкритих систем у процесі вивчення дисципліни «Організаційна інформатика». Поряд з цим вважаємо за доцільне розробити методики опосередкованого вивчення питань, пов'язаних з мережними технологіями відкритих систем, у нормативних дисциплінах циклу професійної підготовки бакалавра інформатики, а також обґрунтувати відповідність змісту пропонованого курсу галузевому стандарту для напряму підготовки 040302 «Інформатика», який було проаналізовано у другому розділі дисертації.

Зазначені недоліки не зменшують наукову новизну та практичну значущість дисертаційного дослідження, а також не впливають на позитивну оцінку його в цілому.

Загалом на основі аналізу рукопису дисертації, автореферату та публікацій здобувача можна стверджувати, що до захисту подане ґрунтовне дослідження. Дисертаційна робота «Використання мережних технологій відкритих систем у навчанні майбутніх бакалаврів інформатики» виконана на належному науковому рівні і за актуальністю, новизною, практичною і теоретичною значимістю відповідає вимогам порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Вдовичин Тетяна Ярославівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент

кандидат педагогічних наук, доцент

В. П. Олексюк